

Wymagania na poszczególne oceny – Historia i teraźniejszość

Temat	Wymagania konieczne – ocena dopuszczająca . Uczeń:	Wymagania podstawowe – ocena dostateczna . Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające – ocena dobra . Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające – ocena bardzo dobra . Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wyczerpujące – ocena celująca . Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
I. ŚWIAT I POLSKA W LATACH 1970–1980					
1. Sytuacja na świecie w latach 70. XX w.	- zna genezę i skutki osłabienia pozycji Stanów Zjednoczonych na świecie na rzecz obozu komunistycznego; - wskazuje przyczyny interwencji amerykańskiej w Wietnamie; - wskazuje strony konfliktu w wojnie Jom Kipur; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>Vietcong</i>	- omawia przebieg konfliktu w Wietnamie; - omawia przebieg rewolucji islamskiej w Iranie; - omawia przyczyny kryzysu naftowego; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>doktryna powstrzymywania, efekt domina w Azji Południowo-Wschodniej, afera Watergate, Czerwoni Khmerzy, ajatollah, rewolucja islamska, kryzys naftowy, embargo, wojna zastępcza</i>; - wie, kim była wymieniona postać: Ho Chi Minh	- przedstawia reakcje społeczeństwa amerykańskiego na interwencję wojskową w Wietnamie; - omawia skutki rewolucji islamskiej w Iranie; - wyjaśnia, dlaczego wojnę w Wietnamie i wojnę Jom Kipur można nazwać wojnami zastępczymi	- ocenia rolę mediów podczas wojny w Wietnamie; - ocenia skutki wojny w Wietnamie dla USA; - charakteryzuje przyczyny i skutki osłabienia pozycji Stanów Zjednoczonych na świecie na rzecz obozu komunistycznego w latach 70. XX w.; - wie, kim były wymienione postacie, oraz omawia ich historyczną rolę: Pol Pot, Ruhollah Chomejni; - charakteryzuje konsekwencje wzrostu wpływów komunistycznych na świecie w latach 70. XX w. (w tym ludobójczą politykę Czerwonych Khmerów w Kambodży)	- ocenia wpływ: wystąpień społecznych w USA na decyzję o dymisji prezydenta Nixona po ujawnieniu afery Watergate, wystąpień społecznych w Iranie na ucieczkę szacha Mohammada Rezy Pahlawiego; - wyszukuje informacje na temat dyktatury Czerwonych Khmerów; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>impeachment</i>
2. Wzrost wpływów ZSRS w Azji, Afryce i Ameryce Łacińskiej	- zna i wyjaśnia terminy: <i>KGB, Specnaz</i>; - wymienia państwa w Azji, Afryce i Ameryce Łacińskiej, w których ZSRS angażował się politycznie i / lub militarnie	- zna i wyjaśnia pojęcie <i>doradcy wojskowi</i> (sowieccy, kubańscy); - przedstawia przyczyny sowieckiego zaangażowania w Ameryce Łacińskiej, Azji i Afryce; - zna sowiecką strategię realizowaną w polityce zagranicznej przez ekipę	- omawia metody działania ZSRS w Azji, Afryce i Ameryce Łacińskiej; - korzystając z mapy w podręczniku, omawia sposoby realizacji sowieckiej polityki ekspansji w latach 70 XX w. w Ameryce Łacińskiej, Azji i Afryce; - omawia sowiecką strategię realizowaną w polityce	- charakteryzuje rolę KGB w polityce zewnętrznej ZSRS za czasów Breżniewa; - wyjaśnia rolę wojsk kubańskich i wietnamskich w sowieckiej polityce; - charakteryzuje konsekwencje wzrostu wpływów komunistycznych na świecie w latach 70. XX w. (uwzględnia kwestię	- zbiera i prezentuje informacje na temat roli Ernesto „Che” Guevary w popkulturze; - samodzielnie zbiera informację na temat tzw. doktryny Breżniewa – wyjaśnia jej założenia i określa, które z działań sowieckich w latach 60. i 70. XX w. można uznać za

		Leonida Breżniewa w latach 70. XX w.	zagranicznej przez ekipę Leonida Breżniewa w latach 70. XX w.; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>wojna somalijsko-etiopska, Sandinowski Front Wyzwolenia Narodowego, wojna domowa w Angoli, mudżahedini, Ludowy Ruch Wyzwolenia Angoli, Pathet Lao</i>	kubańskich „doradców” w Afryce)	realizację tej koncepcji (w odpowiedzi odwołuje się też do informacji dotyczących stłumienia Praskiej Wiosny), uzasadnia swoją odpowiedź
3. Polityka odprężenia	• zna wydarzenia (i ich daty roczne) stanowiące kolejne etapy w procesie odprężenia w stosunkach USA–ZSRS: zawarcie zbiorowego układu o zakazie prób z bronią jądrową (1963 r.), podpisanie układu o nierozprzestrzenianiu broni atomowej (1968 r.), podpisanie sowiecko-amerykańskiego układu SALT 1 o ograniczeniu zbrojeń strategicznych (1972 r.); podpisanie <i>Aktu końcowego</i> Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (1975 r.); zawarcie amerykańsko-sowieckiego układu SALT 2 (1979 r.); • rozwija skróty: KBWE, OBWE	• wymienia przyczyny, dla których USA i ZSRS zdecydowały się rozpocząć politykę odprężenia; • omawia najważniejsze etapy zawierania porozumień rozbrojeniowych USA–ZSRS; • wymienia przyczyny, dla których USA odeszły od polityki odprężenia; • zna i wyjaśnia pojęcie <i>dyplomacja pingpongowa</i>; • wiem, czym zajmowały / zajmują się organizacje: KBWE, OBWE	• wyjaśnia, na czym polegała polityka odprężenia (<i>détente</i>) w relacjach międzynarodowych w latach 70. XX w.; • wyjaśnia, jakie znaczenie dla pokoju i odprężenia na świecie miały postanowienia KBWE (Helsinki, 1975 r.); • omawia okoliczności zawarcia porozumienia z Camp David w 1978 r.; • wie, kim były wymienione postacie, oraz omawia ich historyczną rolę: Richard Nixon, Henry Kissinger, Jimmy Carter, Ronald Reagan	• charakteryzuje przełomowe znaczenie unormowania relacji USA–ChRL na początku lat 70. XX w.; • charakteryzuje treść tzw. pięciu koszyków konferencji helsińskiej; • ocenia znaczenie porozumienia z Camp David z 1978 r.	• z perspektywy USA i ZSRS ocenia, czy polityka odprężenia na świecie w latach 70. XX w. była sukcesem czy klęską
5. Państwa niemieckie – współistnienie i stosunek do nazistowskiego dziedzictwa	• zna i rozumie założenia doktryny Hallsteina i Ostpolitik kanclerza Willy’ego Brandta; • na podstawie tabeli w podręczniku wymienia najważniejsze wydarzenia związane z kwestią niemieckich reparacji /	• omawia sytuację społeczno-polityczną w Niemczech Zachodnich po ustąpieniu kanclerza Konrada Adenauera; • wymienia przyczyny niezadowolenia społecznego w RFN w latach 60. XX w.;	• charakteryzuje genezę wystąpień młodzieży w RFN; • wyjaśnia, na czym polegało przełomowe znaczenie Ostpolitik kanclerza Willy’ego Brandta; • porównuje standard życia społeczeństwa polskiego i wschodnioniemieckiego;	• analizuje, z czego mogły wynikać różnice w standardzie życia społeczeństwa NRD i PRL, mimo że oba kraje znajdowały się w sferze wpływów ZSRS; • charakteryzuje sposób rozliczenia się Niemiec	• wyjaśnia, jak polskie władze i społeczeństwo w kolejnych latach po 1945 r. odnosiły się do kwestii rozliczenia Niemiec ze zbrodni z okresu II wojny światowej (w swojej odpowiedzi wskazuje różne przykłady reakcji społecznych i działań władz);

	odszkodowań wojennych na rzecz Polski	• omawia warunki życia społeczeństwa NRD; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>restytucja, rewindykacja, Stasi</i>	• wyjaśnia, dlaczego Polska nie odzyskała wielu dzieł sztuki zrabowanych przez Niemców w czasie II wojny światowej	z dziedzictwem rządów nazistowskich (podaje przykłady pozytywne i negatywne: działalność Centrali Badania Zbrodni Narodowosocjalistycznych w Ludwigsburgu, kariera Heinza Reinefartha, sprawa reparacji i restytucji zagrabionych w Polsce dzieł sztuki); • ocenia niepociągnięcie do odpowiedzialności karnej wielu niemieckich zbrodniarzy wojennych; • przygotowuje prezentację na temat zbrodniczej działalności Heinza Reinefartha lub Iwana Demianiuka	• analizuje, w jakim stopniu działalność Centrali Badania Zbrodni Narodowosocjalistycznych realizowała zasadę denazyfikacji (w uzasadnieniu odpowiedzi podaje przykłady działań prowadzonych przez tę instytucję)
5. Polityka wschodnia Stolicy Apostolskiej	• zna i wyjaśnia pojęcia: <i>dyplomacja papieska, Stolica Apostolska, Sekretariat Stanu Stolicy Apostolskiej, pontyfikat</i>; • wie, kim były wymienione postacie, oraz podaje pełnione przez nie funkcje: Jan XXIII, Paweł VI, Jan Paweł I, Jan Paweł II	• wskazuje główne kierunki działania dyplomacji papieskiej po II wojnie światowej; • omawia stosunek papieża do ZSRS i państw bloku wschodniego po II wojnie światowej; • wymienia obawy władz PRL związane z wyborem Polaka na papieża	• dostrzega zmiany w dyplomacji papieskiej i łączy je z rozpoczęciem pontyfikatu Jana Pawła II; • omawia dokonania papieża Pawła VI i Jana Pawła II na rzecz pokoju na świecie; • wyjaśnia znaczenie wyboru kardynała Karola Wojtyły na papieża dla Polski; • porównuje założenia polityki wschodniej Pawła VI i Jana Pawła II (omawia podobieństwa i różnice)	• przedstawia rolę prymasa Stefana Wyszyńskiego w dziejach Kościoła katolickiego w Europie Środkowej i Wschodniej; • omawia rolę papieża na konferencji helsińskiej; • omawia zapis dotyczący wolności wyznania zawarty w <i>Akcie końcowym</i> KBWE; • wyjaśnia znaczenie wyboru kardynała Karola Wojtyły na papieża dla świata; • ocenia działania papieża Jana Pawła II podejmowane w celu przeciwstawienia się komunizmowi na świecie; • ocenia wkład papieża Jana Pawła II w walkę o ochronę praw człowieka i zmianę ustroju w Polsce	• ocenia wkład dyplomacji papieskiej w działania zmierzające do zapewnienia pokoju na świecie; • ocenia moralną wymowę spotkania Jana Pawła II z Mehmetem Alim Ağcą oraz przebaczenia zamachowcowi przez papieża; • ocenia znaczenie podróży (pielgrzymek) papieża Jana Pawła II dla społeczeństw różnych krajów, do których przybywał (odwołuje się do przykładów)

6. Chiny i „państwowy kapitalizm”	• na mapie wskazuje państwa, z którymi Chiny są w sporach terytorialnych; • zna datę roczną masakry na placu Tian'anmen	• omawia okoliczności dojścia do władzy Denga Xiaopinga; • wymienia problemy, z którymi borykała się gospodarka chińska przed reformami Denga Xiaopinga; • podaje przyczyny protestów studenckich w Chinach w drugiej połowie lat 80. XX w.; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>socjalizm o chińskiej specyfice, kapitalizm państwowy, dekoloktywizacja</i>	• omawia reformy Denga Xiaopinga; • omawia genezę problemów, z którymi borykała się gospodarka chińska przed reformami Denga Xiaopinga; • wyjaśnia sens hasła „jeden kraj, dwa systemy”	• charakteryzuje zmiany zachodzące w Chinach po śmierci Mao Zedonga (rządy Denga Xiaopinga i początek państwowego kapitalizmu); • ocenia doktrynę „jeden kraj, dwa systemy”; • charakteryzuje wystąpienia studenckie w Chinach w drugiej połowie lat 80. XX w.; • ocenia, stosunek świata wobec masakry na placu Tian'anmen	• ocenia skuteczność chińskiego modelu gospodarczego wprowadzonego przez Denga Xiaopinga; • na podstawie samodzielnie zebranych informacji wyjaśnia, na czym polegała specyfika chińskiego socjalizmu; • przygotowuje prezentację na temat łamania praw człowieka we współczesnym Hongkongu
7. Neoliberalizm i nowa prawica	• określa najważniejsze cechy gospodarek zachodnich po 1945 r.; • wskazuje główne przyczyny ukształtowania się doktryny gospodarczej neoliberalizmu; • wymienia podstawowe założenia reaganomiki; • wymienia podstawowe założenia thatcheryzmu; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>państwo opiekuńcze, thatcheryzm, reaganomika, neoliberalizm</i>	• wymienia zmiany, które zaszły w gospodarkach państw zachodnich w latach 70. XX w.; • podaje przyczyny zmiany założeń polityki USA za prezydentury Ronalda Reagana; • omawia problemy gospodarki brytyjskiej w latach 70. XX w.; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>nowa prawica, keynesizm (interwencjonizm państwowy), związek zawodowy, stagflacja</i>	• omawia zmiany, które zaszły w gospodarkach państw zachodnich w latach 70. XX w.; • omawia przyczyny ukształtowania się nurtu nowej prawicy w USA; • omawia założenia polityki Ronalda Reagana; • omawia założenia polityki Margaret Thatcher	• charakteryzuje przyczyny zmian w gospodarkach państw zachodnich w latach 70. XX w.; • na przykładzie państw zachodnich charakteryzuje różnice programowe między różnymi nurtami politycznymi – socjaldemokratycznym, chadeckim, konserwatywnym i liberalnym (w dziedzinie polityki społecznej i gospodarczej oraz systemu wartości); • charakteryzuje główne założenia gospodarki neoliberalnej w latach 80. XX w.; • wyjaśnia znaczenie zwycięstwa wyborczego Margaret Thatcher w Wielkiej Brytanii (1979 r.) i Ronalda Reagana w Stanach Zjednoczonych (1980 r.) dla polityki wewnętrznej	• rozważa, która z doktryn ekonomicznych – keynesizm czy neoliberalizm – bardziej sprzyja rozwojowi gospodarczemu (uzasadnia swoją opinię)

				i międzynarodowej tych państw	
8. Polska Rzeczpospolita Ludowa w czasach Edwarda Gierka (1971–1976)	• wie, w którym okresie Edward Gierek pełnił funkcję I sekretarza KC PZPR; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>plan 5-letni</i> (1971–1976), <i>plenium</i>, <i>Komitet Centralny</i>, <i>Biuro Polityczne</i>, „<i>propaganda sukcesu</i>”, <i>sklepy komercyjne</i>, <i>maluch</i> (samochód), <i>czyn partyjny</i>; • na podstawie mapy z podręcznika wymienia najważniejsze inwestycje gospodarcze w Polsce epoki Edwarda Gierka; • wie, na czym polegała reorganizacja administracji przeprowadzona w Polsce w 1975 r.; • na podstawie mapy z podręcznika wymienia nazwy województw istniejących od 1975 r.; • wie, że w 1976 r. dokonano zmian w <i>Konstytucji PRL</i>	• na podstawie podręcznika przedstawia karierę polityczną Edwarda Gierka; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>nowelizacja konstytucji</i>, <i>dobrobyt na kredyt</i>, „<i>druga Polska</i>”, <i>Pewex</i>; • omawia najważniejsze wydarzenia i zmiany, które zaszły w Polsce w czasach rządów Gierka w dziedzinach: gospodarki, kultury, sportu • wskazuje elementy polityki ekipy Gierka, które miały zapewnić rządzącym poparcie społeczne; • wymienia zmiany wprowadzone w <i>Konstytucji PRL</i> w 1976 r. i wskazuje skutki ich wprowadzenia (protesty społeczne); • wie, kim był Leonid Breżniew	• omawia okoliczności objęcia władzy przez Edwarda Gierka; • omawia zmiany wprowadzone w <i>Konstytucji PRL</i> w 1976 r.; • wskazuje rzeczywiste cele reformy administracyjnej z 1975 r.; • omawia koncepcję budowy „drugiej Polski” i sposoby wdrażania tego projektu w życie; • wyjaśnia cele i skutki „propagandy sukcesu” w epoce Gierka; • omawia elementy polityki ekipy Gierka, które miały zapewnić rządzącym poparcie społeczne; • przedstawia zmiany wprowadzone w <i>Konstytucji PRL</i> w 1976 r. i wyjaśnia przyczyny protestów społecznych związanych z wprowadzeniem tych zmian; • wie, kim były / są wymienione postacie, oraz omawia ich polityczną rolę: Piotr Jaroszewicz, Richard Nixon, Jimmy Carter; • zna i wyjaśnia pojęcie „<i>półkownik</i>”	• wyjaśnia genezę przejścia władzy w PRL przez Edwarda Gierka; • ocenia otwarcie PRL na Zachód dokonane w czasach rządów Edwarda Gierka; • ocenia trzy kluczowe reformy Edwarda Gierka; • ocenia skutki nowelizacji <i>Konstytucji PRL</i> w 1976 r. dla PZPR i polskiego społeczeństwa; • ocenia elementy polityki ekipy Gierka, które miały zapewnić rządzącym poparcie społeczne	• ocenia postawę pośła Stanisława Stommy w 1976 r. (rozważa, czy jego postępowanie jest przykładem obywatelskiego nieposłuszeństwa); • przygotowuje i moderuje klasową debatę na temat: Edward Gierek – funkcjonariusz systemu komunistycznego czy nowator, który otworzył Polskę na Zachód?
9. Kryzys gospodarczy i społeczny	• wymienia wydarzenia, które doprowadziły do	• omawia sytuację gospodarczą Polski w drugiej połowie lat 70. XX w.;	• przypomina znaczenie pojęcia <i>gospodarka niedoboru</i> i odnosi je do	• charakteryzuje standard życia społeczeństwa polskiego w warunkach	• na podstawie zebranych informacji przygotowuje prezentację na temat:

w Polsce w drugiej połowie lat 70. XX w.	protestów robotniczych w 1976 r.; • podaje przyczyny protestów robotniczych w 1976 r.; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Czerwiec 1976</i>, „ścieżka zdrowia”, <i>ZOMO</i>, <i>reglamentacja towarów</i>, <i>kartki żywnościowe</i>	• omawia przyczyny kryzysu gospodarczego w PRL w latach 70. XX w.; • omawia przebieg wystąpień społecznych w 1976 r.; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>pułapka zadłużenia</i>, „<i>manewr gospodarczy</i>”	Polski w drugiej połowie lat 70. XX w.; • porównuje reakcję władz (w tym zastosowane represje) na wystąpienia społeczne w 1970 i 1976 r.	gospodarki niedoboru, posługuje się przykładami; • ocenia skutki wystąpień społecznych z 1976 r.	Czy uczestnicy wystąpień społecznych z 1976 r. doczekali się zadośćuczynienia za krzywdy i represje, które ich dotknęły?; • odnajduje relacje osób pamiętających Czerwiec 1976 i prezentuje je w klasie; • przygotowuje pytania do ankiety, która mogłaby posłużyć do zbadania, jak Polacy pamiętają dzisiaj epokę Gierka
10. Opozycja demokratyczna w Polsce 1976–1980	• wymienia formy pomocy dla represjonowanych uczestników protestów robotniczych z 1976 r. i ich rodzin; • podaje nazwy organizacji opozycji demokratycznej w Polsce działające w latach 70. XX w.; • zna i wyjaśnia pojęcia oraz rozwija skróty: <i>opozycja</i>, <i>opozycja demokratyczna</i>, <i>Komitet obrony Robotników</i> / <i>Komitet Samoobrony Społecznej KOR</i>, <i>Studenckie Komitety Solidarności (SKS)</i>, <i>Wolne Związki Zawodowe (WZZ)</i>, <i>Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCiO)</i>, <i>Konfederacja Polski Niepodległej (KPN)</i>, <i>Towarzystwo Kursów Naukowych (TKN)</i>, <i>drugi obieg</i>, <i>latający uniwersytet</i>, <i>tajny współpracownik</i>	• omawia formy pomocy dla represjonowanych uczestników protestów robotniczych z 1976 r. i ich rodzin prowadzone przez KOR; • omawia główne organizacje opozycji demokratycznej działające w Polsce w latach 70. XX w.	• wyjaśnia znaczenie utworzenia KOR; • omawia główne formy działania opozycji demokratycznej w Polsce w latach 70. XX w.	• charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego jako instytucji wspierającej działanie opozycji demokratycznej; • wyjaśnia, dlaczego opozycja demokratyczna prowadziła działalność w różnych sferach życia społecznego	• przygotowuje prezentację o wybranym członku KOR; • przygotowuje prezentację na temat wybranej organizacji opozycyjnej działającej w Polsce w latach 70. XX w.;
II. ŚWIAT I POLSKA W LATACH 1980–1991					

11. Powstanie Solidarności	- wymienia najważniejsze problemy gospodarcze Polski na przełomie lat 70. i 80. XX w.; - wymienia przykładowe postulaty strajkujących robotników z sierpnia 1980 r.; - wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki	- przedstawia postulaty strajkujących robotników z lipca i sierpnia 1980 r.; - dzieli je na polityczne i ekonomiczne; - wymienia postanowienia porozumień sierpniowych; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Międzyzakładowy Komitet Strajkowy, porozumienia sierpniowe</i>; - wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Anna Walentynowicz, Bronisław Geremek, Mieczysław Jagielski	- charakteryzuje sytuację gospodarczą w Polsce w 1980 r.; - wyjaśnia rolę Międzyzakładowych Komitetów Strajkowych w rozmowach strajkujących robotników z władzami; - przedstawia konsekwencje zawarcia porozumień sierpniowych; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>„przerwy w pracy”, karnawał „Solidarności”</i>; - wie, kim są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Bogdan Borusewicz, Andrzej Gwiazda, Bogdan Lis	- ocenia, które z postulatów robotniczych z sierpnia 1980 r. były możliwe do spełnienia; - wyjaśnia, na czym polegała różnica między strajkami z sierpnia 1980 r. a wcześniejszymi wystąpieniami robotników; - przedstawia reakcję władz PZPR na porozumienia sierpniowe; - przedstawia znaczenie <i>Postania I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” do ludzi pracy Europy Wschodniej</i>; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>Niezależne Zrzeszenie Studentów</i>; - wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Jan Olszewski, Lech Kaczyński	- ocenia, które z postulatów robotniczych z sierpnia 1980 r. były najbardziej niewygodne dla władzy i uzasadnia swoje stanowisko; - zbiera informacje o działalności NSZZ „Solidarność” lub NSZZ „Solidarność” RI, lub NZZS w swoim regionie; - przedstawia reakcję władz państw bloku wschodniego na <i>Postanie I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” do ludzi pracy Europy Wschodniej</i>; - wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Władysław Siła-Nowicki, Marian Jurczyk
12. Stan wojenny w Polsce i jego następstwa	- wymienia przyczyny wprowadzenia stanu wojennego; - wymienia przykładowe ograniczenia nałożone na obywateli w czasie stanu wojennego; - wymienia przykładowe represje władz wobec społeczeństwa po wprowadzeniu stanu wojennego; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego, internowanie, godzina milicyjna</i>; - wie, kim był gen. Wojciech Jaruzelski, i przedstawia jego historyczną rolę	- charakteryzuje ograniczenia nałożone na obywateli w czasie stanu wojennego; - przedstawia represje władz wobec społeczeństwa po wprowadzeniu stanu wojennego; - wymienia przykładowe formy oporu społeczeństwa po wprowadzeniu stanu wojennego; - wyjaśnia, jaką rolę odgrywała militaryzacja niektórych zakładów pracy i środków masowego przekazu; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego</i>,	- przedstawia stosunek PZPR do „Solidarności”; - charakteryzuje formy oporu społeczeństwa po wprowadzeniu stanu wojennego; - przezwycięża rolę i działania Kościoła po wprowadzeniu stanu wojennego; - przedstawia reakcję państw zachodnich na wprowadzenie stanu wojennego w Polsce; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>provokacja bydgoska, „Solidarność Walcząca”</i>; - wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: płk Ryszard Kukliński,	- ocenia legalność i zasadność wprowadzenia stanu wojennego; - ocenia znaczenie powstania nielegalnych organizacji, w tym struktur „Solidarności” dla umacniania oporu społeczeństwa; - przedstawia reakcję ZSRS na wprowadzenie stanu wojennego w Polsce; - przedstawia pomoc społeczeństw zachodnich i środowisk emigracyjnych dla Polaków w czasie stanu wojennego	ocenia, czy władze PRL, wprowadzając stan wojenny, osiągnęły zamierzone cele i przywróciły pełną kontrolę nad społeczeństwem;

		<i>Tymczasowa Komisja Koordynacyjna, pacyfikacja kopalni „Wujek”;</i> • wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: gen. Czesław Kiszczak, Jan Dobraczyński, Jerzy Popiełuszko	Józef kard. Glemp, Władysław Frasyniuk, Kornel Morawiecki		
13. Kryzys w ZSRS i państwach bloku wschodniego	• charakteryzuje kryzys gospodarczy w ZSRS i krajach bloku wschodniego; • charakteryzuje kryzys społeczny w ZSRS; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>bumelant, amnestia, indoktrynacja</i>	• wyjaśnia przyczyny kryzysu gospodarczego w ZSRS i krajach bloku wschodniego; • charakteryzuje kryzys społeczny w krajach bloku wschodniego; • charakteryzuje relacje między ZSRS a Stanami Zjednoczonymi; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>„imperium zła”, „gwiazdne wojny”</i>	• wyjaśnia przyczyny wyścigu zbrojeń na początku lat 80. XX w.; • wymienia przykładowe organizacje opozycyjne w krajach bloku wschodniego; • przedstawia postawy społeczeństw państw komunistycznych wobec władzy; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>dysydent, azyl polityczny, Karta 77, Konfederacja Polski Niepodległej;</i> • wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Aleksander Sołżenicyn, Andriej Sacharow	• charakteryzuje politykę władz ZSRS wobec ludzi, którzy się z nimi nie zgadzali; • przedstawia zasięg wpływów organizacji opozycyjnych w społeczeństwach państw komunistycznych i wyjaśnia jego przyczyny; • wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Jurij Andropow, Konstantin Czernienko	• zbiera informacje o kontaktach polskich organizacji opozycyjnych z organizacjami opozycyjnymi w krajach bloku wschodniego; • porównuje wpływy organizacji opozycyjnych na społeczeństwo w Polsce i innych krajach bloku wschodniego
14. Pierestrojka w ZSRS i jej konsekwencje w krajach bloku wschodniego	• wymienia reformy wewnętrzne przeprowadzone w ZSRS przez Michaiła Gorbaczowa; • przedstawia relacje między ZSRS a Stanami Zjednoczonymi za rządów Michaiła Gorbaczowa; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>pierestrojka, głasnost’;</i> • wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Michaił	• wyjaśnia, na czym polegały reformy wewnętrzne wprowadzane przez Michaiła Gorbaczowa; • przedstawia konsekwencje katastrofy elektrowni atomowej w Czarnobylu; • zna i wyjaśnia pojęcie <i>uwłaszczenie nomenklatury</i>	• przedstawia wpływ reform w ZSRS na sytuację w krajach bloku wschodniego; • charakteryzuje politykę zagraniczną Michaiła Gorbaczowa; • wyjaśnia przyczyny zmian relacji między ZSRS a Stanami Zjednoczonymi za rządów Michaiła Gorbaczowa; • wie, kim był Mieczysław Rakowski	• ocenia efekty reform wewnętrznych wprowadzonych przez Michaiła Gorbaczowa; • wyjaśnia wpływ rządów Michaiła Gorbaczowa na pozycję ZSRS w świecie	• ocenia, czy Michaił Gorbaczow zrealizował cele swojej polityki i uzasadnia swoje stanowisko; • ocenia relacje między państwami bloku wschodniego a ZSRS za rządów Michaiła Gorbaczowa i porównuje je z relacjami za rządów Leonida Breżniewa

	Gorbaczow, Ronald Reagan, George Bush				
15. Przełomowy rok 1989	- wymienia problemy gospodarcze Polski w II poł. lat 80. XX w.; - wymienia przykładowe postanowienia Okrągłego Stołu; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Okrągły Stół, pluralizm, wybory kontraktowe</i>; - wie, kim były /są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Lech Wałęsa, gen. Wojciech Jaruzelski	- przedstawia problemy gospodarcze Polski w II poł. lat 80. XX w.; - wymienia działania podejmowane przez władze, aby przezwyciężyć trudności gospodarcze; - wymienia postanowienia Okrągłego Stołu; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Komitet Obywatelski</i>; - wie, kim był Alfred Miodowicz	- charakteryzuje próby przezwyciężenia trudności gospodarczych podejmowane przez władze; - przedstawia genezę Okrągłego Stołu; - przedstawia realizację postanowień Okrągłego Stołu; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>gruba kreska, desygnacja, Obywatelski Klub Parlamentarny</i> - wie, kim był Tadeusz Mazowiecki	- przedstawia reakcje społeczeństwa na postanowienia Okrągłego Stołu; - ocenia zakres zmian ustrojowych przeprowadzonych na mocy postanowień Okrągłego Stołu; - wyjaśnia, co spowodowało, że obóz solidarnościowy zdecydował się na utworzenie rządu	- wyjaśnia, dlaczego określenie <i>gruba kreska</i> jest różnie rozumiane; - wyjaśnia, dlaczego niektóre organizacje opozycyjne krytycznie odnosiły się do ustaleń Okrągłego Stołu i ich realizacji;
16. Jesień Narodów w Europie Środkowo-Wschodniej i rozpad ZSRS	- wymienia etapy przejmowania władzy przez opozycję w Czechosłowacji, na Węgrzech i w Bułgarii; - wymienia etapy procesu jednoczenia Niemiec; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Karta 77, aksamitna rewolucja, Fidesz, Trójkątny Stół, Okrągły Stół</i>; - wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Václav Havel, Erich Honecker, Helmut Kohl	- przedstawia proces przejmowania władzy przez opozycję w Czechosłowacji, na Węgrzech i w Bułgarii; - wymienia przyczyny rozpadu ZSRS i Jugosławii; - wymienia etapy procesu rozpadu ZSRS i Jugosławii; - zna i wyjaśnia pojęcia: <i>pucz, czystki etniczne</i>; - wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Borys Jelcyń, Giennadij Janajew	- wyjaśnia przyczyny wzrostu pozycji opozycji w krajach bloku wschodniego; - przedstawia proces obalenia Nicolae Ceaușescu w Rumunii; - wyjaśnia trudności związane z procesem jednoczenia Niemiec; - przedstawia proces rozpadu ZSRS i Jugosławii; - zna i wyjaśnia pojęcie <i>Wspólnota Niepodległych Państw</i> - wie, kim był Nicolae Ceaușescu	- omawia genezę powstania Wspólnoty Niepodległych Państw; - porównuje procesy przemian ustrojowych w krajach bloku wschodniego, wskazując podobieństwa i różnice między procesami zachodzącymi w poszczególnych państwach; - porównuje przyczyny rozpadu ZSRS i Jugosławii; - wyjaśnia, dlaczego procesy przemian ustrojowych w krajach bloku wschodniego zostały określone jako Jesień Narodów	- wyjaśnia, dlaczego upadek muru berlińskiego stał się symbolem upadku komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej; - ocenia, które czynniki odegrały największą rolę w procesie rozpadu ZSRS i Jugosławii oraz jak to wpłynęło na przebieg tych procesów
17. Transformacja gospodarczo-ustrojowa 1989–1990	- wymienia problemy gospodarcze Polski na początku lat 90. XX w.; - przedstawia założenia planu Balcerowicza;	- wyjaśnia, które problemy wynikały z polityki gospodarczej władz komunistycznych; - omawia społeczne skutki realizacji planu Balcerowicza;	- charakteryzuje proces prywatyzacji i reprivatyzacji; - wyjaśnia problemy i konsekwencje procesu prywatyzacji i reprivatyzacji;	charakteryzuje proces dekomunizacji, odwołując się do przykładów ze swojego regionu;	przedstawia realizację planu Balcerowicza i jego skutki

	• przedstawia wyniki wyborów prezydenckich w 1990 r. • zna i wyjaśnia pojęcie <i>plan Balcerowicza</i>; • wie, kim jest Leszek Balcerowicz	• zna i wyjaśnia pojęcia: <i>transformacja, bezrobocie strukturalne, hiperinflacja, kuroniówka</i> • wie, kim był Jacek Kuroń	• przedstawia przyczyny i przebieg wyborów prezydenckich w 1990 r.; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>prywatyzacja, reprivatyzacja</i>; • wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Jarosław Kaczyński, Stanisław Tymiński	• przedstawia konsekwencje polityczne wyborów prezydenckich w 1990 r.; • zna i wyjaśnia pojęcie <i>dekomunizacja</i>	
18. Ku społeczeństwu obywatelskiemu	• zna definicję społeczeństwa obywatelskiego; • wymienia formy aktywności społecznej; • wymienia sektory działania organizacji w społeczeństwie obywatelskim; • zna pojęcia: <i>społeczeństwo obywatelskie, referendum, organizacje pozarządowe</i>	• charakteryzuje czynniki, które wpływają na rozwój społeczeństwa obywatelskiego; • wymienia przykładowe organizacje pozarządowe i przedstawia ich działania; • wyjaśnia, dlaczego dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego największe znaczenie mają organizacje pozarządowe; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, stowarzyszenie, fundacja, organizacje pożytku publicznego</i>	• wyjaśnia, dlaczego dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego ważne są kapitał społeczny i zaufanie społeczne; • wyjaśnia różnice między stowarzyszeniem a fundacją; • charakteryzuje organizacje pożytku publicznego; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>kapitał społeczny, zaufanie społeczne, obywatelskie nieposłuszeństwo, wolontariat</i>	• porównuje różne typy organizacji pozarządowych; • omawia działalność organizacji pozarządowych i ich rolę w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego na przykładach ze swojego regionu; • ocenia rolę wolontariatu w kształtowaniu się społeczeństwa obywatelskiego	• ocenia, czy społeczeństwo polskie jest społeczeństwem obywatelskim i uzasadnia swoje stanowisko; • daje przykłady obywatelskiego nieposłuszeństwa, biorąc pod uwagę klasyczną jego definicję
19. Sprawiedliwość jako moralny fundament ładu społecznego	• zna definicje demokratycznego państwa prawa i sprawiedliwości społecznej; • wymienia różne możliwości rozumienia terminu <i>sprawiedliwość</i>	• wymienia różne typy sprawiedliwości; • wyjaśnia pojęcia: <i>demokratyczne państwo prawa, sprawiedliwość społeczna</i>	• wymienia różnice pomiędzy różnymi typami sprawiedliwości; • wyjaśnia różnice pomiędzy sprawiedliwością rozdzielczą a sprawiedliwością wyrównawczą; • zna i wyjaśnia pojęcia: <i>sprawiedliwość rozdzielcza, sprawiedliwość wyrównawcza</i>	• charakteryzuje rolę sprawiedliwości społecznej w funkcjonowaniu państwa i społeczeństwa; • uzasadnia, że państwo polskie jest demokratycznym państwem prawa	• daje przykłady z działań władz państwowych i samorządowych stosowania sprawiedliwości rozdzielczej i sprawiedliwości wyrównawczej